

Samverkan och uppföljning mellan skola och socialtjänst – intern granskning

Sammanfattning

En fungerande skolgång är en central skyddsfaktor för familjehemsplacerade barn och har stor betydelse för deras framtida hälsa, etablering i samhället och möjligheter till självförsörjning.

Granskningen visar att skolfrågan har en tydlig och återkommande plats i handläggningen. Uppföljning av skolgång sker regelbundet genom hembesök, samtal med barn och familjehem samt genom samverkan med skolan. Kontakten med skolan fungerar överlag väl och skolresultat följs upp i samtliga granskade ärenden. Arbetet är särskilt strukturerat och systematiskt i de ärenden där barnet omfattas av insatsen SkolFam¹, med tydliga planer, regelbundna möten och ett uttalat fokus på skolresultat och lärande.

I flera ärenden saknas aktuella vårdplaner² och genomförandeplaner³, vilket kan leda till otydlighet kring mål, planerade åtgärder och uppföljning av barnets skolgång. För barn som inte omfattas av SkolFam framstår uppföljningen som mindre strukturerad, även om skolgången uppmärksammas även i dessa ärenden.

---

¹ Skolfam är en arbetsmodell som stärker skolgången för barn i familjehem. Modellen bygger på samarbete mellan socialtjänst och skola, med barnets delaktighet i centrum.

² En vårdplan är ett lagstadgat dokument inom socialtjänsten som anger syftet med placeringen, övergripande mål samt vilka insatser som behövs för att tillgodose barnets behov

³ Vårdplanen ska kompletteras med en genomförandeplan som beskriver hur insatserna ska genomföras.

Sammantaget bedöms socialtjänsten ha ett i praktiken fungerande arbetssätt för att uppmärksamma och följa upp familjehemsplacerade barns skolgång på individnivå.

Utifrån granskningens resultat kan följande övergripande utvecklingsområden identifieras:

- **Tydligare planerings- och uppföljningsstruktur** för barn som inte omfattas av SkolFam, så att skolgången följs upp med motsvarande systematik oavsett insats.
- **Aktuella vårdplaner och genomförandeplaner** behöver säkerställas i samtliga ärenden, med tydliga mål kopplade till skolgång och lärande.
- **Ökad koppling mellan skolresultat, behov och åtgärder**, där dokumentationen tydligt visar hur identifierade svårigheter leder till beslutade insatser och hur dessa följs upp.

Inledning

Barn som har vuxit upp i samhällsvård löper flera gånger större risk än andra barn att i vuxen ålder drabbas av hälsorelaterade och psykosociala problem. En av de starkaste skyddsfaktorerna mot en sådan utveckling är att barnet har haft en bra skolgång och skolanknytning. Det motverkar både framtida ohälsa, missbruk och kriminalitet och ökar chansen att komma in på arbetsmarknaden.

I uppföljningen av förvaltningens mål och budget har under flera år olika individbaserade indikatorer varit utformade för att följa i vilken utsträckning barn som har en placering uppnår kunskapskraven i skolan. Indikatorn har ibland omfattat familjehemsplacerade barn, ibland alla placeringsformer. 2024 mättes exempelvis även kunskapsnivån för barn inom HVB. Utöver det har beskrivningstexterna till indikatorn förtydligats över tid och samtliga årskurser inkluderats från att ha kunnat mätas för elever som går ut grundskolan till att mätas för samtliga årskurser från och med förskoleklass. Föränderligheten i urvalet för indikatorn i kombination med hur problemorsakerna bakom placeringar för barn i samhällsvården har utvecklats de senaste åren gör det svårt att tillförlitligt analysera indikatorutfallet över tid eftersom olika saker i praktiken har mätts i verksamheten. En slutlig försvårande faktor är att placeringsformerna för de unika barnen ändras utifrån den individuella utvecklingen och kan se olika ut både vad gäller tid och inriktning. Målvärdet är dock relativt oförändrat utifrån logiken att inte sänka målvärden som uppnåtts tidigare år. För verksamhetsåret 2025 delades indikatorn upp i en som avser mäta graden av uppnådda kunskapsmål för barn inom institutionsvård respektive familjehemsvård. För att ett barn ska inräknas bland dem som når

kunskapskraven krävs måluppfyllelse i samtliga kärnämnen, det vill säga svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska.

I tertialrapport 2 2025 prognosticerades årsmålet uppnås delvis och i en del av analysen konstaterades att många av de familjehemsplacerade barnen bär på trauman och ofta har en flerårig problematisk skolgång innan placering. Vid en familjehemsplacering är det prioriterat att ge barnen en trygg miljö och att de får hjälp att bearbeta tidigare upplevelser. För några av barnen kan det vara en positiv utveckling att vara inskriven i en skola där de trots sina svårigheter är välkomna, för andra kan en utveckling vara att de är med på veckans alla lektioner utan att avvika. De allra flesta av barnen redovisar en positiv trend på sina skolresultat även om de inte alltid uppnår godkänt resultat i alla ämnen. Skillnaden som uppmätts redan 2024 mellan pojkar och flickor, där flickors uppnåendegrad var lägre än pojkarnas, bestod.

Förvaltningen åtog sig att genomföra en intern granskning av samverkan och uppföljning mellan skola och socialtjänst avseende familjehemsplacerade barn. Syftet var att få en fördjupad bild av verksamhetens arbetssätt och utifrån detta avgöra om kvalitetsförbättringar behövs. Granskningen har därför särskilt belyst i vilken utsträckning skolresultaten följs upp på ett systematiskt sätt. Den har också omfattat en översyn av kontaktpersonsuppdrag vars uppdrag syftar till att stötta familjehemsplacerade barn som inte når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan.

Metod, målgrupp och urval

Förvaltningen har genomfört en intern granskning av samverkan och uppföljning mellan skola och socialtjänst avseende familjehemsplacerade barn. Granskningen syftar till att särskilt belysa i vilken utsträckning skolresultaten följs upp på ett systematiskt sätt. Därtill omfattar granskningen en översyn av kontaktpersonsuppdrag, vars uppdrag är att stötta familjehemsplacerade barn som inte når kunskapsmålen i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i grundskolan.

Granskningen har genomförts av verksamhetskontroller vid avdelningen för individ- och familjestöd under hösten och vintern 2025. Granskningen har omfattat intervju med enhetschef på enheten Familjevård och placeringar samt två medarbetare på samma enhet. Syftet med intervjun är få en fördjupad bild av arbetssätt, rutiner och samverkan mellan berörda verksamheter.

Granskningen har även innefattat en genomgång av digitala akter för samtliga familjehemsplacerade barn i grundskoleåldern som var aktuella i december 2025. Granskningsperioden sträckte sig från

december 2024 till december 2025 och omfattade totalt 17 unika ärenden, varav 11 avsåg flickor och 6 pojkar.

Lagar, föreskrifter och styrdokument

Socialtjänsten har flera lagar, föreskrifter och styrdokument att förhålla sig till när det kommer till kraven att följa familjehemsplacerade barns skolgång. Socialtjänstlagen (2025:400) tydliggör socialnämndens ansvar att följa upp barnets skolgång som en del av placeringen och att säkerställa att barnets behov av utbildning och utveckling beaktas i vårdplanering och uppföljning.

Skollagen (2010:800) reglerar barnets rätt till utbildning och skolplikt, och gäller alla barn oavsett boendeform. Socialtjänsten har ett ansvar att samarbeta med skolan för att barnet ska få kontinuerlig och anpassad utbildning under placeringen.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) kompletterar lagstiftningen genom att ange krav på socialnämndens planering, genomförande och uppföljning av familjehemsplaceringar, med särskild uppmärksamhet på barns skolgång och välmående. Praktiska stödverktyg som BBIC⁴ och samverkansmetoder som SAMS⁵ finns för att säkerställa kontinuitet i utbildningen och stöd vid skolbyte.

Ytterligare stöd för socialtjänstens arbete finns i handböcker, statliga utredningar och initiativ som SkolFam, vilka betonar att placerade barn ska ha samma möjligheter till utbildning som alla andra barn.

Tillsammans utgör dessa lagar, föreskrifter och stöddokument grunden för socialtjänstens arbete med att aktivt bevaka och stödja familjehemsplacerade barns skolgång, med barnets bästa som styrande princip.

Organisation

Avdelningen individ- och familjestöd består, utöver en stab, av två verksamhetsområden; Område vuxen och prevention och Område barn och familj. Enheten Familjevård och placeringar är organiserad under Område barn och familj.

---

⁴ Barn behov i centrum, BBIC, beskriver ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Det innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen.

⁵ SAMS är ett stöd för de inom socialtjänsten och skolan, som i det praktiska arbetet, ska samverka för att placerade barn och unga ska få en kontinuerlig skolgång när placeringen innebär skolbyte.

Enheten ansvarar bland annat för uppföljningen av familjehemsplacerade barn och unga, och består bland andra av en enhetschef, tre barnsekreterare och två familjehemssekreterare. Från och med november även en mentor. Samtliga medarbetare är utbildade socionomer.

Rutiner och arbetssätt

Uppföljning av skolgången för familjehemsplacerade barn åligger både familjehemssekreterare och barnsekreterare, som samarbetar i respektive ärende. Ansvarsfördelningen kan variera mellan ärenden, men generellt är det barnsekreteraren som samverkar med skolan och följer upp barnets skolgång.

Lokala rutiner finns och beskrivs i intervju som väl förankrade i verksamheten. Enheten arbetar utifrån ett gemensamt årshjul där det framgår när olika arbetsmoment ska uppmärksammas under året.

Lokala rutiner och material som används inom enheten är:

- ✓ Årshjul
- ✓ BBIC – konsultation med skola inkl. förslag på frågor till skolan.
- ✓ Skolkort – blankettunderlag
- ✓ Skolrutin om de elever som inte har SkolFam

Etablerade kontaktvägar med skolorna sker främst via elevens mentor eller kurator. Mötesformer och samverkan anpassas i regel individuellt utifrån barnets behov och förutsättningar.

Skolgången ska enligt gällande rutiner och arbetssätt följas upp löpande, minst två gånger per termin genom regelbundna hembesök och andra uppföljningsmöten. Skolgången följs därtill upp med hjälp av skolkort. Under intervjun konstateras det att det ibland är svårt att få tillbaka skolkorten från skolorna, och att det för vissa skolor är oklart vad de syftar till.

För de barn som är aktuella inom SkolFam följs skolan upp systematiskt med stöd av insatsen, med regelbundna möten och inkomna SkolFam planer. För de barn som inte är aktuella för insats i form av SkolFam upprättas kontakt enligt rutin med skolan där det bedöms aktuellt, framför allt om det framkommer oro för barnets skolgång. Samtidigt konstateras det att alla barn och familjehem inom ramen för uppföljningarna får frågor om barnets skolgång och trivsel i skolan. Generellt upprättas kontakten mellan skola och socialtjänst på socialtjänstens initiativ.

På övergripande nivå sammanställs skolresultat för att rapportera på indikator kopplade till skolresultat, dessa redovisas i tertial- och

verksamhetsrapport. I övrigt analyseras generellt inte underlagen på övergripande nivå.

Insatser kopplade till skolgång

Kontaktpersonsuppdrag används för barn som inte når skolmålen, med fokus på motivation, läxläsning och stöd utanför skoltid. Uppdraget följs upp genom halvårsvisa uppföljningar, skolmöten och muntlig återkoppling. Insatsen beskrivs ge förbättrad studievana och motivation.

Insatsen SkolFam används där kriterierna uppfylls, medan SAMS främst används som ett rapporteringsverktyg och i mindre utsträckning som ett praktiskt stöd i arbetet. Pedagogiska kartläggningar kan begäras vid behov via skolan, även om det är sparsamt använt.

Egenkontroll

Enheten genomför inga egenkontroller avseende skolgången.

Övrig kommentar

Enheten ansvarar för utredning och rekrytering av familjehem. Inom ramen för utredningen utreds familjehemmens förmåga att fungera som så kallade ”skolföräldrar” och deras möjligheter att stödja barnets skolgång. Detta innefattar bland annat familjehemmets egna erfarenheter av skola och deras generella inställning till utbildning.

Resultat av aktgranskning

Inom ramen för granskningen har den digitala akten för samtliga familjehemsplacerade barn i grundskoleåldern som var aktuella i december 2025 granskats. Granskningsperioden sträckte sig från december 2024 till december 2025. Totalt omfattades 17 unika ärenden av granskningen, varav 11 avsåg flickor och sex pojkar. Av placeringarna sker sex enligt socialtjänstlagen (SoL) och 11 enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Det har inom ramen för granskningen bedöms tillräckligt att granska den digitala akten. Det bör samtidigt nämnas att det finns en risk att dokumentation om skolgången finns i fysisk akt, som inte dokumenterats i den digitala akten. Detta kan därmed ha påverkat resultatet något, även om risken bedöms som liten.

Frågor	Ja	Nej
Vårdplan finns	12	5
Genomförandeplan finns, och är uppdaterad	2	15
Skolkort finns dokumenterat	9	8

Kontakt med skola/elevhälsa finns dokumenterat	16	1
Uppföljning av skolresultat finns dokumenterat	17	0
Skolkontaktperson	1	16
SkolFam	8	9

Vid genomförandet av granskningen ställdes frågor gentemot aktmaterialet med fokus på barnens skolgång, om skolgången synliggjorts och följts upp under perioden för aktgranskningen (dec 2024 – dec 2025).

Vårdplan finns formulerad och uppdaterad i 12 av 17 ärenden. Vid placeringar ska en vårdplan som gäller ett barn revideras senast när barnet har varit placerat i två år. I de fem ärenden som inte bedömts ha en vårdplan finns en vårdplan formulerad, dock äldre än två år och bedöms därför inaktuella. I de två ärenden där genomförandeplan finns är mål avseende skola tydligt formulerat. I övriga ärenden saknas genomförandeplan eller så har den bedömts inaktuell.

Granskningen visar att uppföljningar av placeringen genomförs regelbundet, både tillsammans med familjehemmen och enskilt med barnen. Skolgången tas löpande upp i dessa sammanhang och synliggörs i samtliga överväganden samt i journalföring och/eller andra relevanta dokument. Socialtjänsten följer under det granskade året upp skolresultat i samtliga ärenden, med dokumentation via skolkort, överväganden, journalanteckningar eller inkomna SkolFam-planer.

Under året har socialtjänsten haft kontakt med skolan i alla ärenden utom ett. Skolkort finns dokumenterade i nio av 17 ärenden. Avsaknaden av skolkort kan förklaras av att skolan inte returnerat ifyllda skolkort till socialtjänsten och/eller att barnet nyligen påbörjat sin skolgång. Även när skolkort saknas finns uppgifter om skolgång och huruvida barnet når målen eller inte dokumenterade i akterna.

Sex ärenden har en pågående SkolFam-insats, varav ett barn även har skolkontaktperson. Två ärenden befinner sig i uppstartsfas av SkolFam. För ett barn planeras insatsen skolkontaktperson vid tillfället för granskningen.

Övriga barn har i flera fall stöd i form av kontaktperson i andra syften, anpassad skolgång eller planerade insatser via skolans elevhälsoteam eller BUP.

Skolkontaktperson

Aktgranskningen visar att ett barn har en pågående insats i form av skolkontaktperson. Genomförandeplanen är aktuell, med tydligt formulerade mål. Uppföljning av insatsen framgår av journal.

Aktgranskningen visar även att det för ett barn planeras att starta upp insatsen.

Styrkor

Granskningen visar genomgående att skolfrågan har en tydlig och återkommande plats i handläggningen av de granskade ärendena. Uppföljningar av placeringen genomförs regelbundet, både tillsammans med familjehemmen och enskilt med barnen. Skolgången tas löpande upp i dessa sammanhang och synliggörs i överväganden samt i journalföring.

Samverkan mellan socialtjänst och skola sker regelbundet. Skolan är i olika omfattning kontaktad i flertalet ärenden och har lämnat bedömningar av barnets skolsituation. Skolresultat, åtgärder och ansvarsfördelning mellan olika aktörer följs upp på ett strukturerat sätt, vilket bidrar till en helhetsbild av barnets behov och pågående stöd.

I flera ärenden framgår att behov av stöd är identifierade och att insatser kopplats på för att stärka barnets möjligheter att nå skolmålen. Detta gäller även i ärenden där barnet saknar kontaktperson, men där andra åtgärder och insatser kopplade till skolgången i samverkan med skolan initierats. SkolFam-insatsen framträder som en särskild styrka i de ärenden där den förekommer, då skolfrågan där är central och systematiskt behandlad genom återkommande möten och inkomna SkolFam-planer.

Skolrelaterade frågor går att följa i journal, överväganden samt genom inkomna och registrerade handlingar. Det framgår också att socialtjänsten stöttar familjehemmen i kontakten med skolan när så behövs.

Identifierade utvecklingsbehov

Aktgranskningen visar att skolgången i stor utsträckning uppmärksammas och följs upp. Samtidigt identifieras det att det i vissa ärenden finns behov av att ytterligare stärka arbetet med, eller dokumentationen av, barnets skolgång. Exempelvis genom en tydligare koppling mellan barnets skolsituation, faktiska skolresultat och identifierade behov, samt genom ökad tydlighet kring planerade åtgärder och hur dessa ska följas upp.

Det noteras även att dokumentationen i övervägandena i vissa fall är relativt likartad över tid, vilket medför en risk för att förändringar i barnets skolgång inte fångas upp eller synliggörs på ett tillräckligt utförligt sätt.

Särskild notering

I granskningen noteras det att några av de familjehemsplacerade barnen inte uppnår kunskapskraven i idrott, till följd av bristande simkunnighet. Det framgår inte tydligt vilka åtgärder som vidtas för att möta detta behov. Frågan om en mer riktad insats för att stärka simkunnigheten hos dessa barn framstår därför som ett utvecklingsområde.

Samlad analys

Granskningen visar sammantaget att enheten har ett väl etablerat och i praktiken fungerande arbetssätt för uppföljning av familjehemsplacerade barns skolgång på individnivå. Skolfrågan ges en tydlig plats i handläggningen och följs återkommande upp genom hembesök, samtal med barn och familjehem, samverkan med skola samt dokumentation i journal och överväganden.

Det gemensamma årshjulet och de lokala rutinerna bidrar till struktur i arbetet och skapar förutsättningar för att skolgången uppmärksammas vid återkommande tillfällen under året. Detta minskar risken för att skolfrågan förbises och stärker likvärdigheten i uppföljningen mellan olika ärenden.

En tydlig styrka i arbetet är den systematik som finns för barn som omfattas av insatsen SkolFam. Där sker uppföljningen strukturerat med tydliga planer, regelbunden samverkan och ett uttalat fokus på skolresultat och lärande. Detta ger goda förutsättningar för tidig upptäckt av svårigheter och för riktade insatser i samverkan mellan socialtjänst och skola.

Samtidigt visar granskningen att motsvarande grad av systematik inte fullt ut finns för de barn som inte omfattas av SkolFam. Även om skolgången följs upp i dessa barns ärenden och dokumenteras, framstår arbetet i dessa ärenden som mer personberoende, i den mening att uppföljningens innehåll och fördjupning varierar utifrån den enskilda handläggarens tidigare kännedom om barnet, erfarenhet och/eller arbetsbelastning, snarare än att styras av gemensamma, tydligt definierade arbetssätt och rutiner.

Avsaknaden av aktuella genomförandeplaner i en majoritet av ärendena och vårdplaner i (knappt) en tredjedel av ärendena innebär att kopplingen mellan barnets behov, mål avseende skolgång och planerade insatser riskerar att bli otydlig. Detta kan i sin tur påverka möjligheten till en systematisk uppföljning över tid.

Aktgranskningen visar att dokumentationen i övervägandena i vissa fall är relativt likartad mellan gångerna. Detta indikerar en risk för att förändringar i barnets skolgång, både positiva och negativa, inte synliggörs i tillräcklig grad. När uppföljningen inte tydligt kopplas till faktiska skolresultat, såsom betyg, närvaro eller måluppfyllelse,

försvagas möjligheten att analysera utveckling och behov av justerade insatser och därmed även möjligheten att säkerställa att barnet får ett ändamålsenligt och behovsanpassat stöd i rätt tid.